

Kornel Sadowski

Komu je potrzeba motywacji?

Jednoaktówka śląska we 3 wykładach a 3 przykładach

Postaci:

REKTOR

AMIK

POLO

TOTI

Wykład 1

[Wielka sala na Uniwersytecie Śląskim, w ciul ludzi siedzi przy biurkach, wtoś ciepje taszą z książkami, wtoś je sznitka, a wtoś coś grygło we hefcie. Naroz do sali włazi rektor. Szpetny, puklaty a do tego w brylach]

REKTOR Witom wos syrdecznie roztomili. Mom richtich rad, że tyła osób je zainteresowanych badaniami noszej Uczelni – przypominom WYŻSZEJ. [pauza - filuje na synka wcirajoncego sznitka – tyn chowo sznitka do taszy] No! Dzisiaj roztomili chciołem poruszyć problem kerym je człowiek. Ekhm. Człowiek przelożł (podług Darwina) richtig długo droga łod małego chroboka na gynsimpypku aż do miejsca kaj my som teraz. Od ludzi kerzy wyglondali bardziej choby afy przez - jadymy po kolei - Australopitek forma przed ludzka.

A tak po prowadzie, to do się jeszcze oboczyć Australopitków szczególnie jak się wtoś na banchowie je już uniszkorzony. I mo ino minuta. I tyn jego cug już stoi. I on się tak paczy – na ta raja przed nim a na ta tablica za nim.

A na raja. A na tablica. I pyto bo już nie strzimi. „Chopie, weź mie puść bo mi cug zarozki ruszy”.

A tyn Australopitek się obroco – po mału (łon mo czas). Paczy się – a ślypia mo choby rapidotła.

Szpetne. I godo [choby po polsku] : „Mnie też się spięszy, proszę pana”.

A potym tyn gorol kupuje trzy bilety na cug kery jedzie za dwa tydzie! I jak się tu nie nerwować?

Dobra, trocha niy tyn temat, pra? Jako była motywacyjo człowieka obez te wszystkie lata? Skiż czego człowiek loz do przodka? Skiż żarcia? Ożarcia? Abo geltu?

Choby Milijona złotych przejdemy do przykładu...

[Ściany sali ślatujom na zol. Narozki som my we Banku, na ul. Bankowej. Na wejście dziwo sie trzech synków]

Przykład 1

[wejście do banku na ul. Bankowej, słyhać głosy i otwieranie drzwi. Narozki wpadajom trzyj złodzieje. Kożden w mycy naciongietej na same ślypia.]

AMIK Legej na zol! Co zech ci pedzioł?! Na zol!

TOTI Hende hoch. Ci godom jak po polsku nie rozumisz!

POLO Dziyń dobry! [cisza]

AMIK Czeka... Coś ty pedzioł?

POLO Jerona co jo pedzioł... Bo jo nie mogą tak jak je tyła ryku. Jo tak niy mogą. [wyłazi]

AMIK [do siebie] Do pierona. [do ludzi] Przepraszomy ino na chwila.

[wyłazom]

AMIK Chcesz coś pedzieć?

POLO Bo jo... bo mi... się to niy podoba. Jo chcioł być kulturalny!

TOTI A jo wiedzioł, że nic z tego niy bydzie. Jak już nawet Polo zaczął fandzolić fleki.
POLO Jo niy fandzola fleków!
TOTI Ja ino kulturalny chcioł być. Wisz co?
POLO No co?
TOTI Furosz jak murorz, a z kapsi Ci...
POLO Co?! [chce się na niego ciepnać. Zatrzymuje go Amik]
AMIK Zawryjcie się oba. Spokój. Włóżemy tam jeszcze roz. Ino teraz nikt nie komyntuje co inny pedzioł, ja? Na trzi.
POLO [cołki znerwowany. Choby mioł herckletoty] Ja. To je proste. na trzy. Raz, dwa, trzy. Na trzy. Tak trzy. Trzy to je... Znaczy się, że niy na jedyn, niy na dwa...
TOTI Jo odlicza, ja? Do pierona kandego! Jeden. Dwa. Trzy [Włóżom Drom pyski. Żodnego niy do się zrozumieć]
POLO SZTOOP! [juzaś cisza] Teraz to żodyn wos nie rozumi. I wto bydzie wiedzioł, że mo do taszy dać geld, co? Ja jo pedzioł dziyń dobry, to koźden zrozumioł.
TOTI Jo się zestresowotech – dlo przykładu godom.
[cisza – nie wiem, czy wyjść czy zostać. Amik się obraco i celuje w kogoś gywerom]
AMIK Milion +! Ino zaraz!
TOTI i POLO Te! Chopie, to było dobre!
AMIK Dobre, pra?
TOTI Te, a jak nie bedom tyła mieli?
POLO i jersona....
AMIK To co jo mom zrobić jak już żech pedzioł?
POLO E... to może jeszcze roz? Ino tak wiecie... Szykownie. Choby we łojcu Krzestnym!
TOTI Ino to bydzie trzeci roz. Obejrzyj jacy som znerwowani. I jo się nie dziwia. Som bych się zdrzaźnił jakby mnie wtoś rozkradoł trzi razy bez poednie. [wyłóżom. Juzaś ino głosy]
POLO To wyglondo jak jakoś ciynko komedyjo! A to mo być napad!
TOTI Ja, ja... Ino że jo tego niy czuja!
POLO Ja to na tyn przykład tyż jakoś... niy
TOTI Dobra – łodlicza. ROZ! DWA! I... [syrena policyjno. Po cimoku słyszemy ino jak policyjo zbiero Totiego, Amika a Polo.]

[Widać ino na gymba Amika. Choby na przestuchaniu]

AMIK Amadeus K. godajom mi Amik. Złodziej. Mała szkodliwość społeczno. Roz byłech karany. Ale byłech niewinny! Bo to z tym było tak, że w chaupie było cimno. To wchodza. Bo po szychcie żech je. I chciołech ino trocha posznupać we szranku, co by szlafmyca znoleś. I naroz jak wpadli. I ryczom do mnie choby do gizona jakoś. I wtedy się okazało, że to niy moja chaupa.

[Światło gaśnie – zapalo się nazot i widac ino Polo]

POLO Ginter P. mianujom mie Polo. Wto? Kradzioż? Jo nie je żodyn kradzioż?! Jo je nie-ka-ra-ny. Mała szkodliwość społeczno. Lubia czytać. Caitungi, ksionżki-trocha mnij. Bo wto teraz mo czas. Mom herckletoty i skisz tego niy mogą robic ciyżko. Ale mom sam je rzadko. Roz na rok. Może roz na miesiąc.... roz na 3 tydzie... Dobra – co 3 dni. Ale wczorej żech niy mioł.

[Juzaś tak samo – ino teraz widać Totiego]

TOTI Detlef T. zwany – dej no pozór - TOTI! Fajnie, pra? Takie richtig gryfne miano. Nawet mojemu fatrowi się spodobało! Opa jak się dowiedzioł... [łamie mu się godka] ... aż mi się chce ślimtać... to

pedziół, że choby tyn fussbaler! Jak żech boł szkolorzem, to godali na mie niy Toti. Ino basak. Abo ruby. I bez to żech je taki nerwus.

Wykład 2

[sala wykładowo UŚ]

RECHTOR Co? Jeronie-pieronie, trocha żech odjechał nie na te glaisy, ja? Temat. Jo se spomna. Ubertemat. To je motywacyjo a demotywacyjo, kere to wydajom się nojważniejszym piyrwiaszkiem spajajomcym wszystkie nosze poprzednie stadia bycia człowiekiem. I teraz – co się stało, że mamy tyła różnic między Australopitkiem a nostypnym we noszych heftach a ksionżkach Homohabilis? No? Wtoś mo jakiś pomys? Jakoś wizyjo?

[cisza na sali]

No dziouchy? Takie z wos zowdy mlihuby i teraz, co? Żodno? Kożden jedyn zmierzo do prokreacji (czyli dupczenia) pedziół Schopenhauer. Wszisko to je dupczenie pedziół Freud. A jednak to niy tylko dupczenie przyczyniło się, że my som tam kaj my som.

Człowiek, stale toczy walka miydzdy połowom gowy, kero go motywuje i drugom kero mu godo co by cołki dzień leżoł na szezlongu. Co nom daje – korespondujonc z Schopenhauerem a Freudem – wola brania się, walczy tutej z wolą niy umycia się z wieczora – i pójścia spać jak lomp – czyli wygody.

Teraz chwila pauzy, po to by oboczyć badania opisane przez dohtora Henniga Beck'a (z Hessen, ale jego Oma ponoć była z Chebzia).

Chop, ale tyż i baba – majom nojwiynkszy problymy z oceną czasu. Naszo gowa nie za bardzo wie co to je tyn zeit. I bez toż we 1972 hamerykon Mischel W. Ebbesen zaproponowół bajtlom maszkety teraz, albo za godzina dwa razy wincyj tych maszketów. Badanie miało na celu uruchominie jądra pólężącego. Niby leżące, a odpowiedzialne za motywacyjo. Wyniki były takie, jak się hamerykonom wydoło: Wiynkszość bajtli wdupcyła minyj maszketów aż im się uszy czenśły. Mimo, że było to gupie, z perspektywy czasu.

Beztosz, kiedy wtoś nom do choby pincioka teraz, to bieremy, nawet jak nom powie, że za godzina bydzie niy pińciok, a dwa, abo nawet i trzi. Ło milionie złotyk – nawet już nie godom.

Przykład 2

[Bohaterzy poschroniani przed czyjomś chaupom na Bazantowej, kerom chcom rozkradnyć. Toti ściongo ze gowy fest naciongnieto fuzekla]

TOTI Chopy...

POLO Ja?

TOTI Jo mom taki pofyrtany pomys. Jakby wtoś wom dowoł 1 milion złotyk...

AMIK Co łon godo? Nikt nie mo tyła geldu!

POLO Ja... Chiba, że tyn taki fest yntelygentny ode Apple'a

TOTI Łon ni ma już tyła geldu, bo... [pauza, Amik ściągo fuzekla ze łba] łodszed.

POLO Kaj? [domyślo się] A no ja. Je to prowda.

AMIK A tyn drugi?

POLO Kery drugi?

AMIK Ten łod Windowsa

TOTI Gates?

AMIK Ja! To łon je teraz przeca nojbogatszym maherem. Łon mo tyła.

TOTI Dobra to Bill Gates godo do Cia „Mosz tukej synek milion...”

POLO Poczekej. Gates nie je już nojbogatszym maherem.

AMIK To wto je?

POLO Wto? Wto?! Oprah!
TOTI Ja? A wto to je ta cała Oprah?
POLO Tyś je ipta. Oprah to je tako murzi...!
TOTI Niy...
POLO Afrohamerykana...
AMIK Co ty fandzolisz?! To je niymożliwe, bo murzi...
TOTI Niy!...
AMIK Recht, afrykony som biedni.
TOTI Ty nie możesz sam tak godać.
AMIK Jak jo widziot we filmie, jak byli murzini i łoni byli tacy fest biedni. Żodyn nie boł obleczony.
Tako sromota
POLO Ty pamponiu – dyć to nie znoczy, że wszyscy murzi...
TOTI No!
POLO Afrykony... som biedni!
AMIK Sam, żeś je pampoń, to wto to je ta cała Oprah?
POLO Oprah, to łona prowadzi we telewizyjo, taki program. Choby „Rozmowy w Toku”
TOTI I teraz to richtig fandzolisz! „Rozmowy w Toku” nie prowadziła murzi... Afrykanerka ino ta...
no... Drzazga!
AMIK Jo godot, że fandzoli.
POLO Niy polskie! Ino hamerykańskie!
POLO i TOTI Aaaa...
TOTI To Oprah dowo ci milion dolarów terazki abo za dwajścia piynć lot sztery milijony, co wybieriesz?
AMIK Terazki milion, abo sztery, pra...?
POLO Jo biera sztery. AMIK Ja, yhy. A za co bydziesz żył obez te dwajściapiynć lot?
POLO A no ja... Ale jak już wiem, że dostana te sztery – to bych se doł rada.
TOTI Jak bys se doł rada, jak przeca mosz je dostać za dwajścia piynć lot! Wiesz wiela to je czasu?
AMIK dwajścia piynć lot temu to Polska nie boła we NATO! Tyla to je!
TOTI Ja! Dwajścia lot temu prezidentem Rosji boł Jelcyn!
POLO Ja, to to je wiela... to może... milion...
TOTI Ino dej se pozór - Sztery milijony – to je sztery razy wincyj, niż milion.
AMIK Ino dwajścia lot czekania.
POLO Jo wiem! Biera łode tej niej sztery za dwajścia lot.
TOTI I niy mosz za co żyć!
POLO I beztosz biera łod razu kredyt na milion i mom za co żyć!
TOTI Wybieriesz sztery za dwajścia lot. Co by wziąć sia kredyt?
AMIK Jak ty fandzolisz! Już Cia nie moga słucać.
[oblekajom fuzekle na gowy. Chwila się paczom na chaupa. Polo ściongo fuzekla]
POLO Nic w tym nie widza! Nie byda robioł po cimoku! Choby na grubie.
AMIK [Ściongo] Ło jerona, niy umia we tym chycić luftu
TOTI [tyż ściongo]Uff...
POLO Te Toti... a dosz mi ta bioło?
TOTI Bioło, co? Fuzekla?... Ty chcesz bioło, besto, żeś ty je rasita!
POLO Niy fandzol, ino dowej! [Ciepiom się na sia]
AMIK Sztop! Cicho! Cza ustalić jakiś plan. Nie mogemy se tam wparzyć, choby lojfer?
TOTI Ja, no mosz recht. [cisza, patzom na Amika]
AMIK Ja. No co? Mom recht cza wykludzić plan. [cisza] I co jo mom to zrobić?
TOTI Niy, no spólnie to cza. Ino jakbyś móg sztartnonć, to bydzie prościej...
AMIK Jo niy beda niczego wykludziot – jo chca ino mój milion i tyla! POLO Mom! Chiba mom tyn

plan! Achtung – wparujemy...

AMIK Ja, to je plan na zicher!

POLO Jyszcz roz mi przewij, to bydziesz loto! choby wulc po pustym szynku

AMIK To bo! ino wic

POLO Ale jo niy żartuja! Dzielemy się na odziały. Jo ida naprzodek – do wielkiej izby. [do Totiego] Ty bier sypialnia.[do Amika] A ty haziel.

AMIK Poczemu jo haziel?

POLO Boś mie zdrzaźni!

AMIK Dyć to bo! ino wic!

TOTI Zawryć się oba! Żodyn nie idzie do haźła! Wielko izba, szlafcima, a ty bieresz kuchnie. Domy se znać taszlampami, pra? [do sia] Rób tu z gupielokami.

Wykład 3

[Sala wykładowo UŚ]

RECHTOR Wiemy już po prowadzie, że naszo gowa ni radzi se dobrze z poczuciem czasu. Koźdyn jeden, co by wziąć sia do roboty, musi mieć motywacyjo – ale o tym było już piyrwyj. Teraz mom rad pedzić wom sztudenty – co (podug Niymców) to je motywacyjo i we czym można jyj posznupać. Motywacyjo posznupać można we kozdej rzeczy kerom człowiek chce. No tym przykład dobrom motywacyjom bydzie po prowadzie choby wspomniany 1 milion złotych. Ino co by go mieć trza roboty i niyrzadko w ciul czasu.

Noszo gowa – jak żech pedziot - niy do konca wiy co to je tyn czas. I lepiej nom będzie (obez gowy, pra?) dzisioj niy szporować noszego milijona, ino kupić se pod skarbkim krepel.

A nojlepiej ze trzi.

Przykład 3

[Nosze trzi pamponie wleźli, do chaupy na Bażantowyj. Przełazom po koźdyj jednyj izbie i sznupiom. Toti chnet wyciongo krzyżówka z byfyju.]

TOTI Te Polo... pedz mi – pod kranem?

POLO Pod czym?

AMIK [wystrachany]Co tam je?

[oboczył krzyżówka] Pod czym?

POLO A na wiela liter?

TOTI Pod... Kra... nem. Na cztery?

POLO To ausgus!

TOTI Ino liter je za dużo.

AMIK Dobra, odłóż ta krzyżówka! Idemy koźdyn we swój rejon – my niy som teraz we kole... POLO Do pierona! Kole antryju je...

AMIK ...Fortuny.

POLO ...w ciul książek

TOTI Kole czego?

POLO Kole antryju.

TOTI Program telewizyjny – Koło... antryju?

AMIK Fortuny!

POLO [podłazi gibko do Amika] Co ty godosz? Kaj mosz ta fortuna?

TOTI Kole antryju pasi – ino tukej teraz... nie znom żodnego landu we Africe kery zaczyno się na Y.

AMIK [dre pyska] Kole fortuny! To je hasło! Koło fortuny – program telewizyjny! Tukej ni mosz ani fortuny, ani landu we Africe, ani ausgusa, ani nawet tego podupconego KOŁA!

POLO Koło je – kole antryju.

TOTI Jo to już nic nie wiem. Kole antryju, abo kole fortuny!

AMIK [wpado w hajna] DO-PIE-RO-NA! Myśmy tukej prziszli na haby! A nie się wadzić o jakoś KRZIŻÓWKA!

[Naroz wtoś zapolił swiatło i zlazuje po schodach. To je chaupa ode Rehtora]

REHTOR Co wy sam tukej... Wy gizdy!

[wyciągo z kapsi gywera] Jo wom dom!

TOTI Nie! Panie rehtorze...

AMIK Panie rehtorze ino spokojnie

POLO Panie rehtorze dejcież pozór.

REHTOR Jo wom dom! CHAUPY biydnych rehtorów, naukowców będziecie roskrodać? Wy dioblety!

POLO [ryczy] Panie rehtorze niy!...

AMIK [ryczy ino trocha ciszej] Panie rehtorze...

[Wolno podłazom do rehtora ze gywerą w rynce i Toti szarpie go za rynka]

TOTI Panie rehtorze...

[Naroz okazuje się, że som łoni cołki czos na sali wykładowej UŚ. Rehtor boł zasnął przy biórku, a Toti, Amik i Polo – próbujom go łobudzić. Sztudenty już wyleźli ze sali]

AMIK Zostow go. Niech śpi.

POLO Ja yhy. I jużaś bydzie jak łostanio. Wpierz zasnął, a potym cołki temat boł na egzaminie.

AMIK Pra, ino tukej se mogemy to doczytać. Ło tych badaniach, ło tym mózgu, ło tych motywacyjach. Ino czymu durch godoł lo tym milionie złotyk?

POLO To skuli MOTYWACJI. To je ta motywacyjo.

AMIK Te, w sumie to milijon je do zrobienia... Majom tyła choby w banku na Bankowej. We tym dupnym. Tukej obok.

TOTI [na krziżówka] Te obejrzyjcie się – jakby tukej niy było kole antryju, ino fortuny. To tyn kraj we Africe to je Uganda...

KONIEC